

PROGRAMMERKET FRILUFTSLIV

Målkoder	Mål	Delmål for bevere	Delmål for småspeidere	Delmål for stifinnere	Delmål for vandrere	Delmål for rovere
Friluftsferdigheter		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stifinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
F-1	Få nye turerfaringer fra alle årstider.	Være på utemøter i alle årstider. Være med på to dagsturer. Delta i sesongbestemte aktiviteter som ski, bading eller blomsterplukking.	Være med på turer eller utemøter både om høsten, vinteren, våren og sommeren. Kjenne småspeidernes turregler.	Delta på overnattingsturer ute om vinteren, våren, sommeren og høsten.	Være med i planlegging og gjennomføring av overnattingsturer ute med patruljen om vinteren, våren, sommeren og høsten.	Gjennomføre en lengre tur både om vinteren, våren, sommeren og høsten.
F-2	Utvikle gode ferdigheter innen orientering.	Kjenne de fire himmelretningene. Kjenne igjen de viktigste karttegnene som vann, myr, sti og vei.	Kunne finne nord, sør, øst og vest ved hjelp av et kompass. Gjennomføre en orienteringsløype sammen med flokken. Kunne følge med på et kart i et kjent område.	Kunne følge kart og kompass både i dagslys og mørke Kunne finne nord, sør, øst og vest ved hjelp av kjennetegn i naturen.	Være med på å planlegge og gjennomføre et orienteringsløp eller orienteringsmøte med troppen eller patruljen.	Gjennomføre et orienteringsløp i et ukjent område. Bruke GPS til å finne veien i et ukjent område. Bruke tegn i naturen til å orientere seg i et ukjent område.
F-3	Utvikle kunnskap om og erfaring med ulike overnattningsformer.	Kjenne til forskjellige overnattningsformer som telt, lavvo og gapahuk.	Være med på to overnattingsturer med flokken, og prøve to ulike overnattningsformer som hytte, telt eller lavvo.	Ta ansvar for å sette opp telt eller gapahuk på en leir eller patruljetur.	Kunne lage et egnet sted for overnatting på vintertur, for eksempel iglo, snøhule eller teltplass.	Gjennomføre flere turer der de benytter ulike former for utendørs overnatting som feltjakketur, telt, gapahuk, nødbivuak eller snøhule.
F-4	Utvikle kunnskap om og erfaring med matlaging på ulike varmekilder.	Spise mat laget på bål, primus, i kokegrop eller på stormkjøkken.	Lage mat sammen med andre på enten bål, primus, stormkjøkken eller i kokegrop.	Kunne bruke primus, propanapparat og stormkjøkken og lage en matrett på en av disse varmekildene.	Lage en matrett på en alternativ varmekilde, som kokegrop eller 7-steinsovn.	Sette seg inn i hvilke ulike varmekilder som kan benyttes på tur, og prøve minst tre ulike metoder for tilberedning av mat ute.
F-5	Utvikle gode ferdigheter i bruk av bål og åpen ild	Kjenne til, og følge, regler for oppførsel ved bålet, og forstå hvorfor vi har disse reglene. Hjelpe til med å lage et bål.	Være med på bygging av forsvarlig bålplass og tenning av bål. Kjenne til, og følge, regler for oppførsel ved bålet, og forstå hvorfor vi har disse reglene. Vite når og hvor det er lov til å brenne bål.	Kjenne til forskjellige typer bål. Kunne lage et hensiktsmessig og forsvarlig bål.	Kjenne til forskjellige båltyper og deres bruksområder. Vite hvilke tresorter som passer til opptenning. Ha ansvar for sikringstiltak i forbindelse med båltenning.	Gjennomføre sikkerhetstiltak ved båltenning om sommeren og vinteren. Prøve å lage ulike former for bål som vi sjelden benytter, som råbjørkbål, bål i snøen, nying osv.

Naturkjennskap		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
F-6	Utvikle forståelse for friluftslivets verdier og betydning for samfunnet.	Finne ut hvorfor det er bra å være ute i naturen.	Finne ut hvilke erfaringer og gode opplevelser de kan få av å være ute i naturen.	Ta med noen som ikke er speider, på tur. Fortelle noen av vennene sine hvorfor det er gøy å sove ute og være på tur.	Finne ut hvilke uskrevne regler som gjelder for friluftsliv i Norge. Finne ut hvordan friluftsliv preger det norske samfunnet.	Delta i en diskusjon, for eksempel leirbålsprat, der tema er hvordan friluftsliv påvirker samfunnet og speiding i Norge. Delta i et tiltak som fremmer friluftslivet eller friluftaktiviteter i samfunnet lokalt eller nasjonalt.
F-7	Utvikle forståelse for hvordan politiske beslutninger kan påvirke friluftslivet.	Kjenne til regler for hvordan mennesker skal ta vare på naturen, for eksempel hva vi skal gjøre med søppel på tur, eller hvorfor vi ikke kan kjøre bil og motorsykkel i utmark.	Kjenne til allemannsretten. Kjenne til regler for hvordan mennesker skal oppføre seg i naturen for at den skal bli tatt godt vare på, for eksempel hvordan vi skal behandle dyr og planter.	Gjøre seg kjent med et politisk vedtak som har endret bruken av friluftslivet lokalt, nasjonalt eller internasjonalt.	Kjenne til de delene av friluftsloven som vi har bruk for som speidere.	Sette seg inn i politiske vedtak som påvirker friluftslivet i deres nærmiljø, og gjøre seg kjent med hvordan de kan påvirke disse vedtakene.
F-8	Utvikle kunnskap knyttet til lokal og nasjonal natur.	Se på fem blomster eller trær og fem dyr, og lære seg navnet på disse. Ha kunnskap om hvordan mennesker bruker naturen, for eksempel i jordbruk.	Se på 10 blomster eller trær og 10 dyr, og lære seg navnet på disse. Ha kunnskap om hvordan naturen har vært brukt eller brukes av mennesker i nærmiljøet, for eksempel seterdrift, beite, skogbruk eller fiske.	Finne forskjellige dyr som lever i lokalmiljøet, og lære seg kjennetegnene deres - spor, navn, lokkerop, matvaner og lignende. Finne forskjellige tresorter som vokser i lokalmiljøet og lære seg kjennetegnene deres - vekstmiljø, brennverdi og lignende.	Lære om forskjellige kulturlandskap, for eksempel ved å være med i planlegging og gjennomføring av en patroljetur til en nedlagt gård, seter eller fiskevær, og se hvordan kulturlandskapet har forandret seg.	Oppsøke en nasjonalpark i en annen landsdel enn der de bor, og finne ut hvorfor dette området er vernet.
F-9	Få erfaring med ferdsel i ulike naturmiljø og utforsking av ukjente områder.	Være på turer og møter hvor de ser på naturtyper som er vanlige i nærmiljøet deres, som skog, fjell, eng og skjærgård. Utforske et sted de ikke har	Være med på turer og møter hvor de gjør seg kjent med forskjellige naturtyper. Utforske et sted de ikke har vært på før.	Vite hvilke hensyn de må ta på tur til forskjellige naturtyper som kyst, skog eller fjell, og bruke denne kunnskapen når patroljen/troppen planlegger og gjennomfører tur.	Være med i planlegging og gjennomføring av en patroljetur i et ukjent naturområde og naturtype, for eksempel sjø, skog eller fjell.	Tilegne seg nye kunnskaper om og erfaringer med ulike naturtyper gjennom for eksempel Fjellederkurset, Brekurset, Turlederkurs i kano, Fossekallen, emnekurs sjø og lignende.
F-10	Opplive stemninger og skjønnhet i naturen, både alene og sammen med andre.	Finne noe fint eller uvanlig i naturen. Se døgnet skifte og oppleve for eksempel stjernehimmel, solnedgang og soloppgang eller skyer i vinden.	Lage noe fint av ting de finner i naturen. Være med venner i naturen, og prøve en ny friluftaktivitet sammen med dem.	Dra på dagstur alene eller sammen med andre, og fortelle om opplevelsen til andre.	Være med i planleggingen av en patroljetur der naturen viser sitt mangfold, slik som orrhaneleik, uværstur, nordlys og lignende.	Gjennomføre overnattingstur alene.
F-11	Utvikle kunnskap om og erfaring med bruk av ikke-motoriserte framkomstmidler.	Vite hvordan de kan komme seg fram uten å gå eller bruke motor og prøve å bevege seg i naturen med for eksempel sykkel, ski eller robåt.	Dra på tur der de ikke får gå eller bruke motoriserte kjøretøy.	Kunne ta vare på og dra på tur med et ikke-motorisert framkomstmiddel, for eksempel sykkel, ski, hest eller kano. Kjenne til hensiktsmessig påkledning og oppakking ved bruk av et ikke-motorisert framkomstmiddel.	Kunne padle en kano med grunnleggende kanotak, kjenne til hensiktsmessig påkledning og oppakking for kanotur og vite hvordan de pakker en kano og kommer seg opp i en kano fra land og etter kantring. Prøve en ny type ikke-motorisert framkomstmiddel, for eksempel sykkel, hest, dresin, ski, sparkesykkel, kano eller robåt.	Prøve minst fem ikke-motoriserte framkomstmidler sammen med laget eller andre speidere i løpet av et år, for eksempel hest, spark, hundekjøring, kiting, seilbåt eller rullleski.

Førstehjelp og sikkerhet		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stifinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
F-12	Utvikle gode rutiner for turplanlegging.	Vite hvilke klær de skal ha på til ulike årstider. Være med på å pakke en dagstursekk.	Kunne kle seg til alle årstider. Kunne pakke sin egen dagstursekk.	Lage pakkelister for sommer- og vinterturer. Delta i turplanlegging.	Ha hovedansvar for planlegging og gjennomføring av en patroljetur med utgangspunkt i heftet "Sikkerhet på tur".	Ha hovedansvaret for trossur, lagstur eller lignende. Være med på å pakke gruppas utstyr til leir.
F-13	Utvikle kunnskap og erfaring innen forebygging og håndtering av ulykker.	Kunne knivreglene, og følge dem. Kunne nummeret til sykebil, politi og brannvesen. Kunne skaffe hjelp ved en ulykke.	Finne ut hvor i hjemmet det kan skje ulykker, og hvordan de kan unngås. Kunne knivreglene, og bruke dem. Vite når de skal ringe og hva de skal si når de ringer nødnumrene.	Finne ut hvorfor det kan oppstå ulykker hjemme og på tur, og vite hvordan de kan unngås.	Foreta en enkel risikovurdering av en tur og finne ut hvordan man kan forebygge og håndtere uhell og ulykker. Kunne vurdere hvilke skader som er mest alvorlige på et skadested.	Tilegne seg kunnskaper om sikkerhet på tur, for eksempel om skred eller sikkerhet i kano, gjennom å være deltaker på et kurs eller å holde et møte for troppen/laget.
F-14	Utvikle og vedlikeholde ferdigheter innen førstehjelp.	Kunne sette på plaster og behandle sår og småskader. Kunne rense sår og vite hvorfor det gjøres.	Vite hvordan de behandler småskader som neseblod, gnagsår, kutt i fingeren og små brannår. Kunne sørge for frie luftveier og legge den skadde i sideleie.	Kunne utføre førstehjelp ved større blødninger, brudd og forstuinger, sirkulasjonssvikt, frost- og brannskader. Kunne hjerte- og lungeredning og vite hvordan og hvorfor sideleie brukes og utføres. Kunne behandle vanlige skader som insektsbitt (flått, veps, mygg), solbrenthet og dehydrering.	Kunne utføre førstehjelp ved kvelning, forgiftning, allergisjokk, elektriske skader, diabetes og epilepsi. Kunne transportere en skadet pasient til en opphentingsplass, og vet når det er riktig å gjøre dette.	Tilegne seg kunnskaper om førstehjelp gjennom å delta på kurs eller holde et førstehjelpsmøte for troppen.
F-15	Utvikle kunnskap om bruk og vedlikehold av turutstyr.	Holde orden på kniven: passe på at kniven har hel slire, passe på at kniven legges i slira etter bruk, passe på at kniven ikke ligger på bakken.	Vedlikeholde kniven, og følge knivreglene. Holde sekk og sovepose i orden både på tur og hjemme.	Kunne riktig bruk og vedlikehold av kokeutstyr til turbruk. Kunne riktig bruk og vedlikehold av øks og sag.	Være med på å vedlikeholde patroljens turutstyr. Kjenne til prinsipper for riktig oppbevaring av turutstyr som telt, tau, kjøkkenutstyr og kanotstyr. Ta ordentlig vare på personlig turutstyr som ulltøy, yttertøy med impregnering, turstøvler og bestikk.	Være med på å vedlikeholde gruppens turutstyr som lavvoer, telt, kanoer og kanoårer. Ta vare på personlig turutstyr.

PROGRAMMERKET SAMFUNNSENGASJEMENT

Målkoder	Mål	Delmål for bevere	Delmål for småspeidere	Delmål for stoffinnere	Delmål for vandrerere	Delmål for rovere
Demokrati og deltagelse		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stoffinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrerere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
S-1	Bli kjent med demokratiske verdier, og bruk din rett til medbestemmelse.	Øve på å rekke opp hånda for å få ordet og å vente på sin tur til å snakke eller gjøre noe. Være med på å bestemme en aktivitet eller lek beverkolonien skal utføre.	Forstå hva avstemning er, og være med på avstemninger om aktiviteter og temaer i flokken.	Bli kjent med gruppas demokratiske organisering. Delta i et troppsting eller være med på et gruppeting.	Bli kjent med demokratiske prinsipper. Delta på gruppeting, kretsting eller andre speiderfora hvor det blir diskutert saker som er aktuelle for men patrulje, tropp eller gruppe.	Delta på kretsting, og ta aktivt stilling til eller ta ordet i minst én av sakene. Ta stilling til hvordan de vil bruke stemmeretten sin ved valg. Sammenlign ulike styreformers, som for eksempel demokrati, diktatur, ettpartistat og monarki.
S-2	Utvikle kritiske evner, og ytre egne meninger i ulike fora.	Si sin mening når de blir spurt. Øve på å snakke om noe sammen med andre bevere, og øve på å lytte til deres meninger.	Lære seg til å være kritisk til det de leser og hører. Øve seg på å si sin egen mening på en ordentlig måte i flokken/kullet.	Utvikle selvtillit og ferdigheter i å si sine meninger i patruljen, hjemme eller på skolen.	Reflektere over og diskutere hvordan media påvirker samfunnet gjennom for eksempel avisoverskrifter og reklame.	Finne noen eksempler på reklame, politiske budskap eller avisartikler, og se på hvilke virkemidler som brukes i dem for å påvirke mottakeren. Ytre egne meninger i det offentlige rom gjennom å skrive et innlegg til lokalavisa eller en debattside, for eksempel på speiding.no.
S-3	Ta ansvar i speidersammenheng og i samfunnet lokalt, nasjonalt eller internasjonalt.	Ha ansvar for en oppgave på tur eller møte, for eksempel å gå bakerst, hjelpe til å dekke bordet eller samle inn refleksvester.	Ha ansvaret for en oppgave på tur, for eksempel hente ved, hente vann eller være kullfører/førstemann.	Ta ansvar for en oppgave på tur eller leir, for eksempel lage bål, sette opp telt eller være førstehjelpsansvarlig. Ta ansvar for en oppgave hjemme, for eksempel hente posten, vaske opp eller rydde.	Bidra aktivt til samfunnet utenfor speideren, for eksempel i frivillighetssentral, fritidsklubb, eldrecenter eller kirke.	Ta på seg verv i speideren, utover roverlaget, eller verv utenfor speideren.
Natur og miljø		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stoffinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrerere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
S-4	Bli kjent med hvordan mennesket påvirker samspillet i naturen, og gjør noe for å begrense skadelig påvirkning.	Forstå hvorfor vi tar med søppel hjem fra tur, og gjøre det hver gang vi er på tur. Vite hva som kan skade busker, trær og maurtuer, og vise hvordan vi behandler disse pent.	Forstå hvorfor vi tar med søppel hjem fra tur, og gjøre det hver gang vi er på tur. Vite hva som kan skade dyr og planter, og vise hvordan vi behandler disse pent. Kjenne noen naturvetregler.	Bli kjent med kommunes håndtering av avfall, og bruke denne kunnskapen til å sortere avfallet på møter og turer. Finne tre bedrifter i lokalmiljøet som påvirker naturen, for eksempel gårdsbruk eller industribedrift.	Bli kjent med arbeidet til en miljøvernorganisasjon og finne ut hva de mener i noen av sakene den kjemper for. Bli kjent med hvordan naturen henger sammen, og hva som skjer om en art forsvinner.	Sette seg inn i hvordan ulike transportmidler forurenser, og bruke dette til å ta aktive valg av transportmiddel i forbindelse med egne reiser. Velge noen eksempler på menneskelig aktivitet, som ressursutvinning, infrastruktur eller handel, og finne ut hvordan disse aktivitetene påvirker samspillet i naturen. Finn ut/vurder hvordan skadelig påvirkning fra disse kan minskes.
S-5	Bli bevisst behovet for redusert forbruk, motiver til og praktiser gjenbruk.	Vite hvorfor vi ikke skal kaste alt søppelet i vanlig avfall. Kjenne til tre forskjellige typer avfall.	Finne ut hvordan og hvorfor avfall blir resirkulert. Øve på å kildesortere avfall. Lage noe fint/nyttig av noe som ellers ville blitt kastet.	Finne ut hvordan familien kan bruke færre engangsartikler eller redusere avfallsmengden. Tenke over hvor mye klær, leker og andre gjenstander de eier, og sammenligne det med hva mennesker i fattige land eier.	Lage noe nyttig basert på gjenbruk, og finne ut hvorfor gjenbruk er viktig. Forstå hvordan høyt forbruk påvirker miljøet.	Bli bevisst sitt eget forbruk av klær og elektronikk, og ta grep for å gjøre dette forbruket mer miljøvennlig. Ønske seg og gi bort gaver som er basert på å gi tjenester og opplevelser istedenfor ting.
S-6	Bli kjent med hvor ulike produkter kommer fra, og la dette få konsekvenser for hvilke produkter du velger.	Lære om 2-3 typer mat som kommer fra ulike land. Lære om 2-3 måter å frakte mat på.	Lære om forskjellen på hvordan klær ble laget før og nå. Snakke om forskjellen på kortreist og langreist mat med flokken eller kullet.	Velge ut ti produkter/ting hjemme, og finne ut hvilke land de er produsert i, og merke av dette på et kart eller lignende. Besøke en lokal matprodusent eller finne ut hvilke matvarer som produserer lokalt. Lage et måltid sammen med patruljen hvor de bruker noen lokale matvarer.	Få kunnskap om opphavet til produkter i nærbutikken, og bruke kunnskapen til å ta aktive valg i hverdagen. Lage en matrett fra en annen verdensdel, med ingredienser de aldri har prøvd før, sammen med patruljen.	Finne ut om deres egne valg av produkter gir miljø- eller samfunnsmessige konsekvenser, og bruke kunnskapen til å ta aktive valg i hverdagen. Få kunnskap om opphavet til produkter de ofte bruker - om de er langreist, kortreist, økologiske eller rettferdige - og finne ut om det finnes bedre alternativer til disse produktene.
S-7	Bli kjent med hva naturen gir av spiselige vekster, og bruk ingredienser fra naturen i matlaging.	Bli kjent med, finne og smake på flere forskjellige typer bær eller frukt.	Være med på å lage en rett med ingredienser fra naturen. Lære navn og kjennetegn på 2-3 spiselige vekster i naturen.	Delta i tilberedelsen av et måltid som hovedsaklig består av ingredienser funnet i naturen.	Kjenne minst ti ville, spiselige vekster i naturen. Bruke noen viltvoksende planter til matlaging på tur.	Lage et måltid med kun mat funnet i naturen, eller dra på en overnattingstur der de lever av det de finner i naturen.

Kultur og identitet		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stoffinere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrerer innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
S-8	Få kjennskap til oppbygging og organisering av ulike samfunn og samfunnsstrukturer.	Bli kjent med hvilke andre speidere som finnes i speidergruppa i tillegg til bevere. Lære seg sin egen adresse, og vite hva de forskjellige delene av den betyr.	Bli bedre kjent med noen av de viktige offentlige tjenestene, for eksempel brannvesen, politi, skoler og Posten. Vite hvordan flokken og speidergruppa er bygd opp. Gjøre seg kjent i nærmiljøet.	Vite hvordan Norge er organisert (kommuner, fylkeskommuner, staten) og hvor de selv hører hjemme. Vite hvordan en organisasjon er organisert, for eksempel speideren, idrettslag eller FN.	Kjenner til hvordan NSF er organisert med grupper, kretser/korps, forbund, speiderstyre og speiderting.	Forstå hvilke samfunnsstrukturer som er nødvendige, og hvorfor, ved for eksempel å konstruere/tenke ut et eget samfunn.
S-9	Utvikle forståelse for forhold som bidrar til å skape samfunnsidentitet og tilhørighet.	Finne ut hva som er likt for alle mennesker som bor i Norge.	Forstå hva vi mener med et samfunn. Finne ut hva som gjør at man tilhører et samfunn - er det klær, språk, spesielle måter å tenke eller gjøre ting på eller noe annet? Har funnet likheter og forskjeller mellom et samfunn vi tilhører og et annet samfunn.	Sette seg inn i årets ulike merkedager, og få en forståelse av hvordan de skaper samfunnsidentitet og tilhørighet. Delta på et arrangement sammen med troppen, knyttet til en merkedag, for eksempel Tenkedagen, St.Georgsdagen eller 17. mai.	Finne ut hvilke samfunn og grupper de har tilhørighet til, og hva som får dem til å føle tilhørighet. Delta på et arrangement i en gruppe eller et samfunn de kjenner tilhørighet til.	Bidra til at andre kan føle tilhørighet i lokalsamfunnet eller lignende. Undersøke hva som skaper tilhørighet eller felles identitet på tvers av landegrensler eller globalt.
S-10	Bli kjent med ulike kulturer og grupper av mennesker, og arbeid for å sikre likeverd mellom mennesker.	Tenke over om det finnes forskjeller mellom gutter og jenter, unge og gamle mennesker. Bli kjent med et annet land, for eksempel et speideraksjonsland. Lære "den gyldne regel".	Komme på 4-5 ting som gjør dem lykkelige. Tenke over om barn i andre land har de samme behovene og mulighetene som oss, for eksempel gjennom å bli kjent med speideraksjonslandet.	Delta på et arrangement (for eksempel konsert eller utstilling) med tema fra et annet land eller kultur. Tenke over hvordan forskjeller i kjønn, utdanning, økonomi, etnisitet eller klasse kan føre til ulik behandling av mennesker, og finne ut hvordan de kan bidra til større likeverd mellom mennesker der de bor.	Bli kjent med et land i en annen verdensdel, og vurder sammen med patruljen om de er flinkere eller dårligere enn Norge når det gjelder likeverdig behandling av mennesker. Finne ut hvordan de kan jobbe for likeverd mellom mennesker i Norge.	Ta kontakt med mennesker som blir urettferdig behandlet, og prøve å forstå hvordan deres situasjon er, eller gjøre noe sammen med mennesker fra en annen kultur / annet land. Finne ut hvordan de kan jobbe for globalt likeverd mellom mennesker.
S-11	Sett deg inn i et aktuelt samfunnsproblem lokalt, nasjonalt eller internasjonalt, og finn ut hva vi som speidere kan gjøre for å minske dette problemet.	Lære om en type naturkatastrofe, og snakke om hvordan den kan påvirke området som rammes av den. Delta på Speideraksjonen, og finne ut hva pengene brukes til.	Snakke om et samfunnsproblem eller en naturkatastrofe som er aktuell i mediene, og diskutere om speidere kan gjøre noe med det. Være med på Speideraksjonen, og lære hva pengene går til.	Sette seg inn i en aktuell konflikt, enten lokalt, nasjonalt eller internasjonalt. Diskutere et samfunnsproblem som er aktuelt i mediene.	Sette seg inn i en "glemt" konflikt eller et globalt samfunnsproblem og undersøke hvordan situasjonen er i dag. Reflektere over noen samfunnsproblemer i Norge og hvordan de kan løses.	Arrangere Speideraksjonen for sin gruppe og et infomøte i forkant. Sette seg inn i en konflikt, og arrangere et diskusjonsmøte eller debatt om denne konflikten, eller bli kjent med noen organisasjoner som jobber med aktuelle samfunnsproblemer.

PROGRAMMERKET VENNSKAP

Målkoder	Mål	Delmål for bevere	Delmål for småspeidere	Delmål for stiftinnere	Delmål for vandrerere	Delmål for rovere
Samarbeid		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrerere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
V-1	Utvikle din evne til å samarbeide med andre.	Utføre 2-3 oppgaver som stiller krav til samarbeid, sammen med andre bevere.	Utføre 3-5 oppgaver som stiller krav til samarbeid, sammen med flokken eller kullet.	Gjennomføre en større aktivitet sammen med patruljen hvor de er nødt til å samarbeide, for eksempel bygge et pionerbyggverk.	Reflektere over og diskutere hvordan samarbeidet i patruljen fungerer. Gjennomføre en større aktivitet sammen med patruljen hvor de er nødt til å samarbeide, for eksempel ved å bygge et pionerbyggverk.	Sette seg inn i hvilke roller de inntar i ulike samarbeidssituasjoner, og vurdere om det er de rollene de egentlig ønsker å ha.
V-2	Få øvelse i å stole på hverandre og vise hverandre tillit.	Delta i 2-3 aktiviteter eller leker som krever at de må jobbe sammen, hjelpe hverandre og stole på hverandre.	Forstå hva det vil si å være til å stole på. Delta i 3-5 aktiviteter der de må stole på andre i flokken eller kullet, for eksempel leker hvor en "blind" må stole på noen.	Gjøre tre forskjellige aktiviteter sammen med patruljen hvor de må stole på hverandre og vise tillit, for eksempel klatring, padling, tandemsykling eller A-rammeløp.	Gjøre fem forskjellige aktiviteter sammen med patruljen hvor de må stole på hverandre og vise tillit, for eksempel klatring, padling, tandemsykling eller blindeskigåing.	Gjøre et stunt som krever stort aktivt samarbeid og tillit i laget, som "ta sjansen", bygge tårn, brevandering eller revy.
V-3	Utfordre egne grenser i aktivitet med andre.	Gjøre noe som er skummelt eller vanskelig, sammen med andre.	Gjøre noe som er skummelt eller vanskelig, sammen med andre.	Finne en aktivitet som virker skummelt eller vanskelig for dem, og gjøre den sammen med andre.	Finne en aktivitet som virker skummelt eller vanskelig for dem, og gjøre den sammen med andre.	Finne noe som er skummelt eller vanskelig for dem, og gjøre det sammen med andre.
Kommunikasjon		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrerere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
V-4	Utvikle din evne til kommunikasjon.	Være med på aktiviteter der de kommuniserer på ulike måter, for eksempel ved hjelp av tegn, tale, skrift og tegninger.	Være med på aktiviteter der de kommuniserer på ulike måter med stemmen og/eller kroppen.	Trene på å motta og viderefomidle informasjon. Finne ut hvordan kroppsspråket påvirker hvordan man blir oppfattet av andre.	Lære seg teknikker for å få informasjon raskt og presist ut til patruljen. Bruke flere metoder for å formidle et budskap i patruljen. Være bevisst på hvordan kroppsspråket deres er en del av hvordan de	Delta i aktiviteter som gir forståelse for kommunikasjon og hva som forstyrrer kommunikasjon. Hjelpe gruppa til å ta i bruk moderne kommunikasjonsmidler.
V-5	Bli kjent med alminnelige regler for omgang med andre.	Forstå hva det vil si å være høflig mot andre. Kunne beverreglene, og prøve å følge dem.	Kunne hilse og presentere seg selv. Kjenne vanlige regler for hvordan de skal oppføre seg ved bordet. Øve på å lytte når de blir snakket til.	Bli enige med de andre i patruljen om hvordan de vil ha det i patruljen, og følge disse reglene.	Reflektere over hvilke regler for omgang med andre som gjelder i patruljen/speideren, hjemme og på skolen, og tenke over forskjellene og forstå hva de skyldes. Være oppmerksomme på hvordan de oppfører seg i forskjellige sammenhenger og situasjoner.	Reflektere over hvilke former for uskrevne regler de kommer ut for i ulike situasjoner og miljøer, for eksempel i arbeids- og sosiale sammenhenger, i vennegjengen og med fremmede mennesker. Opplever de eventuelt mangel på regler eller at noen ikke følger dem? Reflektere over hvordan de omgås hverandre i roverlaget, og finne ut om dette kan virke inkluderende eller ekskluderende på noen.
V-6	Bli kjent med ulike metoder for konfliktløsning.	Trene på å lytte til andres meninger. Forstå hvorfor det er lurt å snakke sammen når de er uenige.	Trene på å løse uenigheter ved å snakke sammen, slik at dekan bli enige.	Øve seg på å vurdere en sak fra flere sider, for eksempel ved hjelp av rollespill.	Bli kjent med noen metoder for fredelig konfliktløsning, og trene på å løse uenigheter ved hjelp av disse.	Finne ut hvilke instanser vi har til å løse konflikter i samfunnet. Lære seg noen meglingsteknikker, og øve på disse gjennom rollespill.
V-7	Utvikle evne til empati og solidaritet.	Øve på å forstå at mennesker har ulike behov og liker forskjellige ting.	Vise at de respekterer andres meninger og behov ved, for eksempel, å være med på å lage flokkens regler og følge dem. Øve på å se for seg hvordan et annet menneske har det i en bestemt situasjon.	Sette seg inn i vanskelige situasjoner som andre mennesker opplever, for eksempel delta i et rollespill, eller finne ut mer om noen av dem som får hjelp gjennom Speideraksjonen.	Sette seg inn i begrepet solidaritet og finne noen tilfeller hvor de kunne tenke seg å yte ekstra for at noen andre eller fellesskapet skal få det bedre. Sette seg inn i situasjonen til menneskene som får hjelp gjennom Speideraksjonen eller en annen hjelpeaksjon.	Forstå hvordan solidaritetstanken griper inn i speiderarbeidet. Sette seg inn i situasjonen til en gruppe mennesker som de ikke opplever fellesskapsfølelse med, eller som de misliker.

Speidervennskap		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stoffinere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
V-8	Være med på leirbål.	Være med på leker, rop og sanger rundt et bål.	Delta på et leirbål. Lære seg et leirbålsrop og en leirbålssang.	Bidra med et innslag på leirbål.	Være med på å arrangere et leirbål.	Bli kjent med prinsippene for et godt leirbål, og arrangere et leirbål for gruppa, laget eller et større speiderarrangement.
V-9	Oppløve og bidra til godt samhold for alle i enheten.	Være med på å lage noe som viser beverkoloniens særpreg.	Være med på å lage særpreg for flokken eller kullet. Oppløve noe gøy med flokken/kullet, og fortelle om de gode opplevelsene.	Bidra til å planlegge og lage patruljens særpreg. Finne ut hvordan hver enkelt kan bidra til godt samhold i patruljen og bidra til at andre i patruljen trives på møter og turer. Finne ut hva patruljen synes er mest gøy å gjøre, og prøve å gjøre dette	Bidra til å planlegge og lage patruljens særpreg. Finne ut hvordan hver enkelt kan bidra til godt samhold i patruljen, og bidra til at andre i patruljen trives på møter og turer. Oppløve samhold i troppen gjennom å delta i utfordrende eller hyggelige aktiviteter sammen med resten av troppen.	Ta initiativ til å styrke samholdet i laget, for eksempel gjennom å foreslå noen aktiviteter som gir bedre samhold. Delta i utfordrende eller hyggelige aktiviteter sammen med laget.
V-10	Gjøre noe sammen med speidere fra en annen gruppe eller enhet.	Gjøre noe sammen med andre bevere eller en annen enhet i gruppa.	Møte andre speidergrupper, og være med på aktiviteter sammen med dem, eller være med på et møte hos en annen enhet i gruppa.	Delta på tur eller kretsarrangement sammen med speidere fra en annen gruppe.	Være med i planleggingen og delta på tur sammen med en patrulje fra en annen gruppe. Være med på å arrangere og gjennomføre en aktivitet for flokken.	Delta på et nasjonalt eller internasjonalt roverarrangement. Være med på å arrangere og gjennomføre en aktivitet for troppen, flokken eller beverkolonien.
V-11	Bli kjent med speidingen og speiderbevegelsen i andre land, og være i kontakt med speidere fra andre land.	Vite at det finnes speidere i andre land. Lære og leke minst to leker som speidere leker i andre land.	Bli kjent med speiderarbeidet i noen andre land. Sende en hilsen til en speidergruppe i et annet land, for eksempel Tenkedagshilsen eller St.Georgsdags-hilsen.	Være i kontakt med en speider fra et annet land, for eksempel på JOTA/JOTI eller på leir. Bli kjent med speiderskikker fra et annet land.	Være i kontakt med speidere fra andre land, for eksempel på JOTA/JOTI eller internasjonalt leir. Bli kjent med de internasjonale speiderorganisasjonene WAGGGS og WOSM.	Delta på internasjonale speiderarrangement, eller besøke et internasjonalt speidersenter. Finne ut hva som kjennetegner speiderarbeidet i ulike land og regioner.

PROGRAMMERKET KREATIVITET						
Målkoder	Mål	Delmål for bevere	Delmål for småspeidere	Delmål for stiftinnere	Delmål for vandrere	Delmål for rovere
Sanse		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
K-1	Utvikle dine sanser, motorikk og koordinasjonsevne.	Bruke sine sanser og motorikk gjennom å leke sanse- og bevegelsesleker. Forbedre koordinasjonsevnen og motorikken gjennom å delta i leker og aktiviteter i	Bruke sansene sine (syn, hørsel, lukt, smak, følesansen) til å løse en oppgave eller oppleve naturen. Være med på leker og fri aktivitet i utfordrende terreng.	Bruke balanse og koordinasjon i oppgaver som hinderløype, stafett eller livlinekasting. Bruke sansene i ulike sanseleker, som sansse-Kim, bevegelsessanger eller blindkonkurranser.	Utfordre sanseapparatet sitt gjennom uvanlige aktiviteter ute på tur, for eksempel ta isbad, gjøre noe i blinde eller smake på forskjellige ting. Trene motorikken og koordinasjonsevnen gjennom aktiviteter som hinderløype, klatring, kanopadling eller sykling.	Delta i aktiviteter der de legger vekt på enkeltsanser, for eksempel nattmanøver, hinderløype eller slakk line. Prøve en ny og utfordrende fysisk aktivitet.
K-2	Utvikle hukommelsen din.	Være med på leker og spill som stiller krav til hukommelsen deres. Lære beverropet utenat. Kunne telefonnummeret eller adressen hjem utenat.	Være med på aktiviteter og leker der de må huske, for eksempel junglememory eller huske-Kim. Lære noe utenat, for eksempel noen paragrafer i speiderloven, en speidersang eller et speiderrop. Trene på å huske detaljer gjennom for eksempel å gjenfortelle en vits eller kort historie.	Lære noe utenat, for eksempel historier, vitser eller speidersanger. Trene hukommelsen sin gjennom leker og oppgaver som huske-Kim, gi signalement på en person, bruke koder, røverspråk eller lignende.	Utfordre hukommelsen sin gjennom for eksempel å dra på tur til et nytt sted og finne veien tilbake bare ved hjelp av hukommelsen. Trene hukommelsen sin gjennom for eksempel å delta i huskeleker eller å lære morse eller det fonetiske alfabetet.	Trene hukommelsen sin aktivt gjennom å prøve å huske opplysninger som telefonnumre, navn og adresser. Bli kjent med teknikker for å huske bedre, og forstå hva som påvirker hukommelsen, og hva man husker. Delta i leker og oppgaver som utfordrer hukommelsen.
K-3	Utvikle din øvne til observasjon og iakttagelse.	Trene på å sammenligne og se forskjell på forskjellige varianter av samme ting, som for eksempel blader, hus eller biler. Trene oppmerksomheten sin gjennom å delta i leker som hermeleker eller Kims lek.	Trene på å legge merke til ting de ikke har sett før i nærmiljøet eller i naturen. Trene oppmerksomheten sin gjennom å delta i leker og oppgaver som krever at de er oppmerksomme og følger med, for eksempel skattejakt, hermeleker eller Kims lek.	Være med på friluftaktiviteter som krever observasjon og iakttagelse, som rebusløype, refleksløype eller en sporeløype. Trene observasjons- og iakttagelsesevnen sin gjennom oppgaver som å gi signalement på en person, løse gåter eller Kims lek.	Utføre et oppdrag som krever god observasjonsevne, for eksempel nattmanøver eller o-løp. Følge med på hvordan de andre i patruljen har det. Trene observasjons- og iakttagelsesevnen sin gjennom å delta i oppmerksomhetsaktiviteter og -leker.	Utvikle iakttagelsesevnen sin gjennom å delta i aktiviteter som naturfotografering, jakt, klatring eller fuglekikking. Trene på å være oppmerksom i trafikken. Delta i oppgaver og leker som stiller krav til observasjons- og iakttagelsesevnen deres.
K-4	Utvikle evner til logisk og taktisk tenking.	Trene på å tenke logisk eller taktisk gjennom å delta i leker som politi og tyv, katt og mus, "gå på isflak" eller gjemsel.	Være med på å løse gåter, rebuser og mysterier. Trene på å tenke logisk eller taktisk gjennom å delta i leker der de må planlegge og tenke gjennom handlingene sine, for eksempel jungel- og snikeleker og gjøre-motsatt-leker.	Kunne måle avstander, høyder, vekt og volum uten bruk av målestokk eller andre vanlige måleinstrumenter. Være med på å løse utfordringer sammen med patruljen, for eksempel rebuser, oppgaver som må løses med begrensede hjelpemidler eller andre samarbeidsoppgaver. Trene på å tenke logisk eller taktisk gjennom å delta i leker som krever at de planlegger og tenker gjennom handlingene sine, for eksempel kapre flagg eller brettspill.	Utfordre sin logiske tenking gjennom å lage en logisk oppgave som andre speidere må løse. Utvikle evnen til taktisk og logisk tenking gjennom å delta i aktiviteter og leker som nattmanøver, rebusløp, kubbespill, lagspill eller samarbeidsoppgaver.	Spille strategispill eller live rollespill. Lage og gjennomføre egen strategilek. Delta i aktiviteter og leker som krever at de tenker taktisk eller logisk.

Gjøre		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
K-5	Få øvelse i å bruke hendene til å lage noe.	Lage en enkel pynte- eller nyttegenstand.	Lage en pyntegenstand eller en nyttegenstand.	Lage enkelt utstyr til leirbruk, som for eksempel leirbålskappe eller bålkrø.	Bli god på en spesiell håndverksteknikk eller prøv en ny en.	Lage et kunstverk som kan vises fram, eller turutstyr til eget eller roverlagets bruk, for eksempel anorakk, vandrestav, leirkasse eller kartmappe.
K-6	Få erfaringer med arbeidstegninger og oppskrifter.	Være med på å lage mat sammen med andre etter en oppskrift. Følge en enkel arbeidstegning, for eksempel når de bygger med Lego.	Lage mat sammen med andre etter en oppskrift. Lage et enkelt leketøy etter en arbeidstegning.	Følge en oppskrift og lag et produkt, for eksempel ved å strikke, hekle eller sy. Lære en ny knute etter en tegning.	Lage en arbeidstegning til et pioneringsprosjekt, og gjennomføre dette prosjektet. Lære en ny surring, takling eller spleising ved å følge en oppskrift.	Planlegge og sette opp et leiområde. Montere et møbel. Finne en ukjent matoppskrift, og følge den.
K-7	Få øvelse i å bruke ulike redskaper.	Trene på å bruke saks. Vise at de kan følge knivreglene. Trene på å bruke kniv, gaffel og skje til å spise pent.	Vise at de kan regle for riktig bruk av kniv, øks og sag. Øve på å bruke forskjellige hageredskaper. Øve på å bruke nål og tråd.	Øve på å bruke vanlige verktøy som hammer, tang eller skrutrekker ved å bygge noe. Kjenne til bruksområder og riktig bruk av vanlig verktøy og redskaper.	Få øvelse i å bruke treskjæringsverktøy til å lage en nyttegenstand. Få øvelse i å bruke vanlig elektrisk verktøy, som for eksempel drill og symaskin.	Få øvelse i å bruke elektrisk verktøy, for eksempel symaskin, loddeverktøy eller stikksag, til å gjennomføre et større arbeid. Vise riktig håndtering og vedlikehold av verktøy og redskaper. Lære å bruke noen nye redskaper.
K-8	Få erfaring i å bruke forskjellige naturmaterialer og andre typer materialer.	Lage en figur eller pyntegenstand av natur- eller andre typer materialer.	Bruke tre forskjellige materialer til å lage noe, for eksempel en modell av et sted i Jungelboka.	Lage en nyttegenstand av flere typer materialer, og lære om deres egenskaper.	Bearbeide et naturmateriale og lage en gjenstand av det. Finne praktiske bruksområder for noe de finner i naturen.	Kjenne egenskapene til flere materialer som har samme anvendelsesområde, og forstå forskjellen på dem, for eksempel materialer som brukes i turutstyr.
K-9	Utvikle kunnskap om og ferdigheter i bruken av knuter, surringer, spleiser, taklinger og tautyper.	Få øvelse i å flette, knyte skolissene eller gjøre andre hverdagslige oppgaver ved hjelp av tau, hyssing eller garn.	Kunne bruke noen enkle speiderknuter. Være med på et enkelt pionerarbeid.	Kunne de viktigste knutene og surringene som brukes i speidersammenheng, og vite hva de brukes til. Kunne surre et mindre pionerarbeid.	Delta på et pioneringsprosjekt hvor det brukes forskjellige knuter og surringer. Kjenne til egenskapene til forskjellige typer tau. Kunne takle og spleise.	Utføre komplisert og sikkert pionerarbeid med riktig valg og bruk av tau. Kjenne hvilke typer tau som skal brukes i ulike situasjoner.

Vise		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
K-10	Bli kjent med og få øvelse i bruk av ulike tegn og symboler.	Kjenne til betydningen av noen trafikkskilt. Trene på å forstå betydningen av forskjellige ukjente symboler.	Bli kjent med symbolene som blir brukt i flokken. Øve på å bruke tegn for å kommunisere.	Kjenne til noen av tegnene og symbolene som brukes i speideren, og kunne forklare hva de betyr. Bli kjent med de vanligste internasjonale symbolene.	Lage og ta i bruk et symbol til seg selv eller patruljen, som et bumerke, totem eller et annet patruljesærpreg. Kjenne til symboler fra andre kulturer.	Reflektere over den makten som ligger i symboler. Reflektere over symbolene de selv og andre bruker for å uttrykke sin identitet.
K-11	Få øvelse i å utføre vitenskapelige eksperimenter.	Være med på et enkelt vitenskapelig eksperiment som handler om for eksempel vann eller statisk elektrisitet.	Delta i et eksperiment med bruk av ting som vanligvis finnes på kjøkkenet.	Gjøre et eksperiment, og forstå mekanismene bak det.	Planlegge og utføre et vitenskapelig eksperiment for å finne ut noe de lurer på.	Teste et kjent fenomen eller gjøre om igjen et kjent forsøk, og forklare mekanismene bak det.
K-12	Utvikle din evne til improvisasjon.	Øve på å bruke fantasien sin gjennom å leke leker der de må spille en rolle eller finne på nye løsninger.	Øve på å bruke fantasien sin gjennom å delta i leker og aktiviteter der de må spille en rolle eller finne på nye løsninger.	Øve på å bruke kjente gjenstander på nye og kreative måter. Være med på spill, brettspill, rollespill eller annet som krever improvisasjon.	Få øvelse i å løse en oppgave hvor de må klare seg med det de har for hånden. Være med på spill, brettspill, rollespill eller annet som krever improvisasjon.	Arrangere en ikke-planlagt aktivitet for resten av roverlaget. Være med på improvisasjonsteater. Få øvelse i å lage noe ved hjelp av begrensede midler (for eksempel å lage en gapahuk av kun ett tre, uten tau).
K-13	Utvikle musikalitet og musikalske ferdigheter.	Være med på rytmiske leker og sangleker. Være med på å synge sanger sammen med andre.	Være med på rytmiske leker og sangleker. Være med på å synge sanger sammen med andre, for eksempel jungel-, småspeider- eller julesanger.	Kunne melodiene til noen speidersanger og være med på å synge dem. Få øvelse i å synge tostemt eller i kanon, eller i å "spille" alternative instrumenter som kjeler, flasker, steiner eller lokk.	Lære tekster og melodier til noen nye sanger, for eksempel speidersanger, og være med på å synge dem. Prøve å spille et instrument.	Lære seg å spille et instrument. Lære seg noen nye sanger, og kunne dem godt, for eksempel noen internasjonale speidersanger.
K-14	Få erfaring med å spille teater, mime, dramatisere eller lignende.	Være med på dramatisering av noe i beverkolonien.	Være med på en mimelek. Være skuespiller i dramatiseringen av en fortelling fra Jungelboka eller en annen fortelling.	Spille i et skuespill eller lignende på et speiderarrangement eller et leirbål.	Planlegge og gjennomføre et skuespill eller annen dramatisering på et speiderarrangement eller på leirbål.	Bidra med underholdning på scenen på et større kretsarrangement eller nasjonalt arrangement.
K-15	Få øvelse i bruk av teknologisk utstyr.	Kunne bruke elektronisk utstyr de bruker i hverdagen, som telefon, radio, tv og annet.	Kunne bruke elektroniske hjelpemidler som husholdningsapparater, kamera, mobiltelefon, walki talki o.l.	Bli kjent med minst to av disse: PC, GPS eller amatørradio. Sette seg inn i regler for fornuftig og hensynsfull oppførsel på internett.	Delta på rigging og/eller gjennomføring av JOTA/JOTI. Sette seg inn i en type teknologi, for eksempel radio eller GPS, og kjenner til flere bruksområder av den.	Sette seg inn i virkemåte, bruk og vedlikehold av én spesiell variant av teknologisk utstyr, for eksempel GPS eller motor.

PROGRAMMERKET LIVSKVALITET

Målkoder	Mål	Delmål for bevere	Delmål for småspeidere	Delmål for stifinnere	Delmål for vandrere	Delmål for rovere
Ettertanke		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stifinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
L-1	Utvikle forståelse for speidingens verdigrunnlag og viktige særtrekk ved egen organisasjon.	Kjenne, og forstå, beverløftet. Kjenne til speiderloven. Være med på beverseremonier.	Kjenne speiderloven, og følge den etter beste evne. Kunne speiderløftet, -hilsen og valgspråket, og vite hva de betyr.	Kunne speiderloven, og sette seg inn i hva den betyr i praksis. Vite hvordan patruljen og troppen er bygd opp, og forstå patruljens funksjon. Vite hvordan speidingen oppstod, og hva speidingens grunntanke er.	Kunne speiderloven, og være i stand til å forklare den for andre. Reflektere over de forskjellige punktene i speiderløftet og hvordan de kan leve etter dem. Forstå hvorfor vi bruker patruljer og førerpatrulje i troppen.	Kjenne, og forstå, formålsparagrafen. Kjenne til speidermetoden.
L-2	Bli bevisst på egne verdier, normer og holdninger.	Snakke om ting som omsorg og familie, rettferdighet og urettferdighet, erting og vennskap.	Være med på aktiviteter som krever at de må tenke over hva som er rett og galt. Være med på aktiviteter hvor de finner ut av hva som er viktig for dem.	Være med på en aktivitet som krever at de må tenke gjennom egne verdier og holdninger, for eksempel en verdiauksjon eller et rollespill.	Finne ut hva som menes med verdier, normer og holdninger. Tenke over sine verdier og holdninger, for eksempel gjennom aktiviteter som verdiauksjon eller rollespill. Diskutere hvilke uskrevne regler vi opplever i hverdagen.	Tenke over hvordan deres egne verdier, normer og holdninger påvirker valgene i hverdagen, for eksempel delta i en diskusjon om dette i roverlaget. Finne ut hvilke av deres egne verdier og holdninger som ikke er i samsvar med hvordan de ønsker å være, og arbeide med å forbedre dem.
L-3	Bli bevisst på hvem du er, og bli kjent med dine sterke sider og utviklingsmuligheter.	Finne ut hva de er flinke til.	Finne ut hva de er flinke til, og finne noe å bli bedre på. Finne ut hvordan andre i flokken oppfatter dem. Prøve å ta en ny utfordring.	Finne tre ting de er flinke til, og to ting de vil bli bedre på. Prøve seg på en ny utfordring.	Finne ut hva de andre i patruljen mener du er flink til, og sammenligne det med hva du selv synes du er flink til. Lage en oversikt over sine interesser og fortelle om noen av dem til patruljen sin. Prøve seg å ta en ny utfordrende oppgave.	Tenke over hvilke roller de har i hverdagen - speider, elev, sønn/datter eller noe annet - og finne ut hvilke av disse rollene som er viktigst for dem. Prøve å forstå sine egne reaksjonsmønstre i situasjoner som oppleves positivt og de som oppleves negativt.
L-4	Tenk gjennom eget livssyn, og bli bevisst på hva du står for.	Diskutere spørsmål som: Hvorfor er vi her? Hvor kommer vi fra? Hvorfor er ting som de er?	Snakke om, og tenke over, følgende: Hvorfor er vi her? Hva er meningen med livet? Hvor kommer vi fra? Hvorfor er ting som de er? Finnes det ting vi ikke kan se?	Bli mer bevisst på hva de mener om menneskeverd, religionsfrihet, meningen med livet, liv etter døden og andre viktige spørsmål. Finne ut og forstå hva et livssyn er.	Reflektere over hva de selv vil med livet og hva de drømmer om. Reflektere over hva de tror på og hvorfor.	Tenke gjennom sitt livssyn, og hvordan det preger deres liv. Bli kjent med noen som har et annet livssyn enn dem, og finne ut hvilke felles verdier de har.

Felleskap		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
L-5	Spre glede.	Finne noe som kan gjøre noen glad, og gjøre dette.	Finne ut hva som gjør venner og familie glade, og gjøre dette oftere. Være blide og høflige mot noen de ikke kjenner.	Gjøre en god tøm (god gjerning) i lokalmiljøet.	Gjøre en god tøm (god gjerning) i lokalmiljøet.	Arrangere noe som kan glede andre, for eksempel en hyggelig kveld for eldre.
L-6	Delta i en leirbålsprat.	Øve på å sitte samlet og lytte når andre snakker.	Være med i en samtale om et viktig tema hvor de prøver å finne ut hva de mener om det.	Delta aktivt i en samtale om et viktig tema i patruljen eller tropen hvor de sier sin mening på en ordentlig måte.	Være med på å planlegge og gjennomføre en leirbålsprat.	Ta initiativ til en leirbålsprat for laget eller andre.
L-7	Delta på en Scouts Own.	Være til stede på en Scouts Own, og prøve å følge med på det som skjer.	Delta i en Scouts Own, og tenke over det som blir sagt i den.	Bidra i Scouts Own, og tenke over budskapet.	Være med på å arrangere en Scouts Own i patruljen eller tropen.	Gjennomføre en Scouts Own i laget eller gruppa.
L-8	Bli kjent med et trossamfunn og delta i seremonier knyttet til et trossamfunn.	Kjenne til at det finnes mange forskjellige trossamfunn. Være med på en seremoni i et trossamfunn.	Delta på en seremoni i et trossamfunn. Kjenne til eksempler på forskjellige trossamfunn, og finne ut litt om ett av dem.	Delta aktivt i en seremoni i et trossamfunn. Besøke eller på annen måte bli kjent med et trossamfunn til en religion de ikke tilhører selv.	Sette seg inn i betydningen av en seremoni eller høytid i et valgfritt trossamfunn. Besøke eller på andre måter bli kjent med et trossamfunn tilknyttet en religion de ikke tilhører selv, og finne ut hvordan religionen påvirker hverdagen til menneskene i dette trossamfunnet.	Bli kjent med et trossamfunn tilknyttet en religion de ikke tilhører selv: Sette seg inn deres historikk, tradisjoner og seremonier, og oppsøke dette trossamfunnet.
L-9	Utvikle forståelse for hvordan mennesker med andre psykiske eller fysiske forutsener enn deg har det i sin hverdag.	Forstå at alle mennesker er forskjellige, og hvorfor det er bra.	Prøve å forstå hvordan det er ikke å kunne snakke, gå, høre, se eller lignende, og finne ut hvilke hjelpemidler personer med disse utfordringene bruker i hverdagen.	Prøve hvordan det er ikke å kunne snakke, gå, høre, se eller lignende gjennom rollespill eller oppgave som må utføres med en "funksjonshemming". Finne ut mer om noen typer psykiske og fysiske funksjonshemminger.	Være med på tur hvor de må delta med en "funksjonshemming" i en begrenset tidsperiode.	Bli kjent med personer som har fysiske eller psykiske funksjonshemminger, og få innblikk i deres hverdag, for eksempel gjennom å ta kontakt med en interesseorganisasjon eller et aktivitetssenter. Finne ut hvordan speiderarbeidet i egen gruppe kan tilrettelegges for mennesker med synlige og skjulte funksjonsvansker.
L-10	Utvikle holdninger mot uærlighet, hærverk og tyveri.	Forstå hvorfor de skal snakke sant. Øve på å forstå forskjellen på mitt og ditt.	Lære om hva det vil si å være ærlig og pålitelig. Prøve å forstå hvordan det føles å bli frastjålet noe.	Forstå hvorfor de skal være ærlig, og hvorfor det noen ganger kan være bedre å la være å si noe enn å være helt ærlig. Tenke over konkrete tilfeller hvor noen stjeler eller ødelegger andres eiendom, gjennom å delta i en diskusjon eller et rollespill.	Oppsøke personer som sørger for lov og orden, for å bli kjent med hvordan disse jobber, spesielt med hærverk og tyveri. Tenke over hva de ville ha gjort hvis de kjente noen som stjal eller gjorde hærverk.	Finne ut hvilke kostnader og konsekvenser som påføres ditt lokalsamfunn som resultat av tyveri og/eller hærverk som tagging, flaskekning og lignende. Finne ut hvilke paragrafer i straffeloven som omhandler hærverk eller tyveri, og diskutere hva de synes en hensiktsmessig straff skal være. Tenke over om de alltid er ærlige.

Sunnhet		For bevere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For småspeidere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For stiftinnere innebærer dette følgende/tilsvarende:	For vandrerer innebærer dette følgende/tilsvarende:	For rovere innebærer dette følgende/tilsvarende:
L-11	Utvikle forståelse for skadevirkningene som følger av rusmidler, tobakk og andre avhengighetsdannende stoffer, og la dette få innvirkninger på dine valg.	Forstå hvorfor det ikke er bra med for mye sukker.	Få en forståelse for at avhengighetsdannende stoffer påvirker både hodet og resten av kroppen. Snakke om hvorfor og hvordan mennesker kan forandre oppførselen sin når de blir påvirket av slike stoffer.	Finne ut hvorfor det er skadelig med tobakk og, eventuelt, andre rusmidler. Tenke over om deres egne holdninger til rusmidler er påvirket av noen i familien eller omgangskretsen deres.	Få et innblikk i sammenhengen mellom rus og vold. Diskutere den negative helseeffekten rusmidler gir, sammen med andre speidere.	Bli bevisst på eget ståsted når det gjelder bruk av rusmidler og tobakk. Finne ut hvilke avhengighetsdannende stoffer de bruker jevnlig, og finne ut hvordan de kan bruke mindre av dem. Diskutere og gjøre seg opp en mening om hva de synes er fornuftige forbud og restriksjoner i forhold til rusmidler, og hvorfor.
L-12	Utvikle forståelse for sammenhengen mellom kosthold, mosjon og helse, og la dette få konsekvenser i din hverdag.	Kjenne til 3-4 sunne matvarer. Finne ut hvor ofte de spiser disse matvarene, og finne ut hvilken sunn mat de kan spise mer av.	Finne ut hvilke sunne matvarer de liker, og spise dem ofte. Finne ut hva slags mat og drikke som ikke er bra for kroppen, og velger i stedet noe annet å spise og drikke i hverdagen.	Være med på å planlegge og tilberede et turmåltid av sunne og næringsrike råvarer. Finne ut hvorfor det er viktig å være fysisk aktiv i hverdagen.	Finne ut hvordan de kan være mer aktive i hverdagen, og prøve å følge opp dette i praksis. Finne ut hvordan de kan ha et balansert kosthold, og prøve å følge opp dette i praksis.	Sette seg inn i hvilken mat de trenger med utgangspunkt i egen helse og aktivitetsnivå, og ta implementere denne nye kunnskapen i sine daglige vaner. Prøve ut forskjellige måter å holde seg fysisk aktiv på, og finne noe som de ønsker å fortsette med, for eksempel jogging, turgåing, roing/padling, sykklng eller tennis.
L-13	Lære om smittsomme sykdommer.	Lære å unngå å smitte andre ved forkjølelse.	Vite om de vanligste smittsomme sykdommene, som forkjølelse og omgangssyke, og vite hvordan de kan unngå å smitte andre og bli smittet selv.	Lære seg å kjenne igjen symptomer på forkjølelse, influensa, omgangssyke og andre vanlige smittsomme sykdommer. Legge en plan for hva deres egen familier kan gjøre for å unngå å bli smittet av vanlige smittsomme sykdommer som influensa og omgangssyke.	Finne noen sykdommer som smitter via direkte kontakt, som dråpesmitte, eller indirekte kontakt, som smitte fra avføring. Vise at de kan beskytte seg mot forskjellige former for smitte, og at de vet hvordan de unngår å smitte andre.	Sette seg inn i HIV- /AIDS-problematikken: Hvordan smitter det? Hva er forskjellen på HIV og AIDS? Hvordan forholde seg til en med HIV/AIDS? Hvordan påvirker sykdommen utviklingen i land med stor utbredelse? Vite hvordan de unngår å bli smittet av kjønnsykdommer, og lage noen regler for seg selv som vil bidra til å unngå det.
L-14	Utvikle kunnskap om hygiene på tur og leir.	Forstå hvorfor de skal vaske hender før måltider og etter å ha vært på do.	Forstå hvorfor det er viktig å vaske hendene og ta oppvasken på tur.	Vite hvordan de kan tilberede og oppbevare mat på en hygienisk måte på tur. Vite hvorfor det er viktig å vaske hele kroppen, å holde skittentøy adskilt fra rent tøy og å lufte telt på tur eller leir.	Forstå prinsipper for organisering av forskjellige soner på leir, som kjøkken, leirlatriner/toalett og teltområde. Forstå prinsippene for hvordan maten skal oppbevares slik at den skal holde seg god (spiselig) så lenge som mulig.	Vite hvilke konsekvenser det kan få for en tur eller leir hvis deltakerne ikke er bevisste på hygienen, for eksempel at dette kan føre til sykdom eller dårlig stemning. Være med på å tilrettelegge et hensiktsmessig og hygienisk leirområde, eller ha ansvar for hygienetiltak på tur eller leir.